

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

Cap. 1. De Societate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

LIBER XLI.

CONTRACTVS ADMINICVLARII,
QVASI CONTRACTVS, ET INNOMINATI.

CONTRACTVS, qui aliis contractibus adminiculo sunt, quatuor annumero, Societatem, Fideiussionem, Pignus, & Hypothecam, Superest verò ad perfectam Contractuum tractationem, de Quasi contractibus, & nonnullis Innominatis essentiam saltem sine lite prælibare, qui quidem à Doctoribus aut omnino prætereuntur, aut quasi per transennam annotantur. Hi sunt Mandatum, Negotia gesta, Tutela, & Cura, stipulatio, & Acceptilatio, Compromissum, Transactio, Compositio, & Arbitrium.

SECTIO PRIM A.

De Contractibus Adminiculariis, Quasi contractibus, & Innominatis Receptiores sine lite Sententiæ

CAPVT I.

De Societate.

¹ **C**ONTRACTVS societatis est *Conuentio duorum, aut plurium facta ad conferendum aliquid in usum, vel quassum communem.* Quatuor requiruntur. Primum, ut singuli socij aliquid conferant in commune sine pecuniâ, sine operâ, & industriâ, siue instrumenta, ut naui, equos, & huiusmodi sine animalia, siue alia bonânam si nihil conferrent, non possent licite esse lucri participes, quod fit ex societate. Secundum, ut id, quod à singulis socijs collatum fuerit eo animo, ut sit commune, statim cedat in dominium singulorum, ita ut quilibet socius sit dominus totius sortis partialiter, ut pro dimidia, si duo sint socij, & æque contulerint: pro tertia vel quarta, si tres, vel quatuor vel iuxta partem, quam quisque contulit in commune. Tertium lucrum, & damnum commune sit quantum est ex vi societatis. Quartum, ut fiat divisio lucri secundum sortis collatæ à singulis proportionem, nisi aliter fuerit conuentum. *C. Pro socio instrumentum.*

do, de Socier. Reginaldus l. 2 §. numero. 372. Lel. sius lib. secund. cap. 2 §. dub. prim. Sylui. 2. 2 q. 78. articul. secund. Bonacin. de contr. d. 3 q. 6. punct. 1. numer. tertio Fillucius tractatu 38. numero secundo.

Multiplitem inuenio societatem esse. Alia enim est *omnium bonorum.* Alia *negotiationis,* cum duo, vel plures ex negotiatione lucrum quarunt. Alia *artis,* cum unus ex socijs artem exercet, & habet cum altero communia damna & lucra una eum expensis: verum hæc vix differt à priore, quia hæc etiam est quedam ad lucrum negotiatio. Alia *animalium,* siue maiorum, ut bonum, equorum, & c. siue minorum, ut pecorū, capratum, & c. Alia *officiorum,* cum quis officio fungitur, & alios sibi socios adiungit, quibus fructus ex officio communicat. Alia est *viri & uxoris.* Alia *fratrum inter se.* Molina tractat. secund. d. 412. Fillucius tractat. 38. n. 9. Azor. p. 3. lib. 9. c. 1.

Varis modis societas contrahitur. primo ex parte finis, & sic contrahitur ad vsum tantum vel ad lucrum solummodo, ut in negotiatione, vel ad utrumque, ut in matrimonio. Secundo ex parte materiæ, & sic contrahitur societas omnium bonorum, vel lucrorum duntaxat, vel certæ negotiationis. Tertio ex parte temporis alia enim contrahitur ad vitam, alia ad certum tempus, alia usque ad certi negotij finem. Molina

V 4 17.2.

SCOBAR
Theob. Mor.
Sm. V. V. V. II.
E. IV

17.2.d.4.12. Fillucius 17.17.38. n.10. Lessi. l.2. c. 25. dub. 1.

4. *Licitum est societatis contractus duo si obferuentur.* Duo si afferuentur, societatis contractus licitus proculdubio erit. Primum est, ut quisque sit expositus periculo amittendi suam capitale, v. g. quis pecuniam exponit, suo pereat damno: qui potuit laborem, & industriam, si casu nil lucri obueniat, perdat laborem, salua pecunia alterius. Alterum est ut in diuidendo lucro, computetur, quantum valeat labor & industria, & quantum etiam periculum hoc valeat quod labor & industria semper perdat, dum nihil est lucrum, ac pecunia non, nam salua manere potest. *Natur. summa. c. 17. n. 255. Tolet. lib. 5. cap. 4.1.*

5. *Tres conditiones requiruntur ad animalium societatem.* Ad societatem vero animalium tres conditiones requiruntur. Prima, ut unusquisque sociorum aliquid conferat in societatem siue animalia ut custodiam, siue industriam. Quia haec est societatis natura, ut, quis commune conferat. Secunda, ut seruetur equalitas, ita ut damna, expensae, ac lucra proueniant ex causa societatis sint communia, prout aliquis plus, vel minus in societatem contulit. Tertia, ut animalia stent periculo apponentis, ita ut si pereant apponenti. Quia apponens est dominus, res autem domino perit. Hoc tamen intelligo, nisi periculum animalium in totum, vel in partem in alterum reiectum sit: potest enim periculum in alterum reici, facta grauius compellatione Tolet. l. 5. capite 41. numer. 4. Reginald. l. 25. numero 401. Fillucius 17.38. numer. 86. Bonacin. de contr. d. 3. q. 6. punct. 4. numer. 4. Azor. p. 3. l. 9. capite septim. & 8.

6. *Quando iniquus sit animalium societatis contractus.* Iniquus & illicitus quidem est contractus societatis animalium, quando quis tradit animalia pastori cum pacto, ut ea custodiat, & pascat, & semper in eodem numero alseruentur, ita ut si aliqua pereant, numerus ex foetibus compleatur, & pastor in fine annorum singulorum accipiat dimidiam reliquorum foetuum partem, quia contractui huic deesse videtur equalitas, si pastori industria plus estimetur quam valeat numerus animalium ipsi constitutus, & assignatus; secus erit, si non plurius opera, & industria estimetur. Similiter iniusta videtur societas, qua quis animalia hoc pacto, ut si pereant, aequaliter pereant apponenti ac recipienti; si tale, detur apponenti, fructus vero aequaliter diuidantur, quia non seruatur equalitas, nam fors stare debet periculo apponentis, nisi alter socius periculum fortis in se suscepit per contractum assecurationis: aut nisi apponens animalia fecerit alterum socium animalium simul dominum Azor. p. 3. l. 9. c. 7. q. 10. Fillucius 17.38. n. 102.

7. *Ad quem nam perineant damna que ex societate obueniunt.* Damna, quae ex causa proxima societatis obueniunt, debent esse communia; modo ex leui socij culpa non oriantur, quia lucra, quae proueniunt societatis causa, communia sunt, ergo etiam. Damna vero propria, quae socius tantum ex occasione societatis patitur, non debent esse communia, quia hoc nullo iure constat, & sicut lucra, quae non ex causa, sed ex occasione societatis proueniunt, communia non sunt ita neque damna. Propterea socius tenetur de leui consilere societati, cum societatis contractus respicit commune commodum Per leuam culpam in hoc contractu iura intelligunt eam, qua quis omittit eam diligentiam

adhibere in societatis rebus, quam in rebus propriis adhibuisset, aut aequum esset ut adhiberet. *L. Cum duobus. §. quidam sagariam ff. pro socio. Molin. d. 4.18. n. 5. c. 6. & 7. Fill. 17.38. n. 14. Laym. li. 3. sect. 5. 17.17.4. cap. 20. n. 5. Reginaldus. l. 25. n. 394.*

Porro expensae, quae non superfluae sunt a socio industriam apponente, ex communi sunt *Ad quem gerenda pecunia societatis, nisi alter sit in nā expenter socios conuentum: aut aliter lege cautum: se pertinet vel consuetudine receptum. Molin. d. 4.18. Reginaldus lib. 25. numer. 395. S. i. uel. v. societas, 2. q. 12.*

Eleemosyna vero, quas elargitur socius, qui apponit industriam, si moderatae sint, fiantque *Quid de felicius exitus societatis intuitu, ex communi. eleemosynis soluenda sunt lucris, quia socius potest a socio, qui absque socij licentia, eas expensas agere, quas apponit in indicauerit expedire ad societatis augmentum: d. uel. sed ad id inter alia media praecipuum est diuisa. nam auxilium quod per eleemosynas impetratur. Ergo. Manu. parte prim. sum. capite 47. Bonacin. de contr. d. 3. q. 6. punct. 4. numer. 4. Nauarra de rest. libro tertio capite secundo numero 467.*

Quando pro conseruatione mercium, vel capitalis, vel lucri acquisitione faciendae sunt aliquae expensae, nec potest extrahi pecunia ex societate ad eas expensas agendas: tenetur socius non solum ex charitate, verum ex iustitia eas facere ex propria pecunia, aut mutuo ab aliis petere pecuniā, ad eas faciendas, quia socius ratione contractus societatis tenetur ea diligentia exhibere, quā circa res proprias adhibuisset: qui ad propriarum rerum conseruationem nullū quis non lapidem amoueret. Attamen in hoc casu ipsi competere ius repetendi a sociis, quod insumptis, cum vtiliter societatis negotium gesserit. *Molin. d. 4.18. Salon. de societ. artic. 4. contr. 3. numer. 27. Fillucius 17.17.38. n. 78. Reginald. l. 25. n. 395.*

CAPVT II.

De Fideiussione.

FIDEIUSSIO est alienae obligationis in se susceptio, qua se quis obligat ad eam implendam, si debitor principalis non soluerit. Vnde fideiussio est obligatio quaedam accessoria supponens obligationem principalem, fideiussor autem est ille qui pro alio fide suam obligat, & fide sua, hoc est, periculo suo inbet esse, quod alius debet creditori. *Instit. de fideiuss.* Duplex est fideiussio vna iudicialis, Extraiudicialis altera. Iudicialis est qua quis se adstringit in iudicio, se sistere reū aut debitore, quando opus fuerit, vel requisitus, sub poena pecuniaria. Extraiudicialis est, cum quis fidem suam obligat extra iudicium creditori, quod ipse soluet, si principalis non soluerit debitor. Iure ciuili perficitur fideiussio verbis, quia sine formula stipulationis non parit actionem in foro externo, tanquam pactum nudum. Iure autem Canonico & in foro conscientiae